

Въ едно време съ Робеспьера още единъ дѣятелъ бѣ добилъ популярностъ, но чрѣзъ съвсѣмъ други срѣдства. За нравственния портретъ на Дантона тоже можеше да се сѣди по лицето и манеритѣ му: дебели и безсрамливи бърни, които можаха да се усмихвватъ; очи сърчени, по нѣкога можаха да биватъ и добродушни; чело намръщено и лице увредено. Той се увеличаше отъ интриги, както и отъ сериозна дѣятелностъ, но наврѣдъ бѣ жива бура; той бѣ цѣлъ движение, страсть, енергия, стремление и импровизация; той нѣмаше голѣми познания, философска възвишенностъ, дълбоки и далновидни идеи, но за това у него имаше необичайно вѣрно практическо подущиване: той веднага познаваше хората и схващаше обстоятелствата; той нито пишаше, нито произнасяше рѣчи, но ечеше съ ораторски гърмежи; революционеръ-реалистъ той самъ бѣше смѣсъ на пороци и великодушни чувства. Дантонъ ораторътъ на Корделиерския клубъ, чейто публицистъ бѣше Камилъ Демуленъ имаше всичкитѣ качества, които се правятъ и увеличаватъ тълпата.

Още едно лице се ползуваше въ народътъ почти съ сѣщото довѣрие, както прѣдидущитѣ двамина: това бѣше журналиста Маратъ, който издаваше Народния Приятель. Нѣмаше по неспособенъ отъ него да ръководи една партия. Но той и не ръководяше; той работяше въ уединение и дѣйствуваше на тълпата чрѣзъ омайването на своитѣ яростни нападения. Съвременниците му го описватъ, като чловѣкъ страстно прѣдаденъ на общото благо. Но най похвалната страсть, докарана до полуда прѣминава въ гнуснава бѣснотия: тя подклажда огньове и въздига ешафоти. Освенъ това мъчно е да причислимъ Марата къмъ коя да е политическа партия; той бѣ побърканъ отъ идеята за нуждата на една кървава диктатура. Ексцентрична гнусотия!

Въ времето, за което ние говоримъ третѣ тия лич-